Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 84

Datum	10 juni 2025
Van	College B&W
Behandeld door	Karen Katier
E-mailadres	k.katier@utrecht.nl
Kenmerk	30374453
Beleidsveld	Openbare orde en veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2025 nummer 84 van Claire Derckx (Stadsbelang Utrecht), Tess Meerding (VVD), Ruud Maas (Volt), Sjaak van Bemmel en Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren), Mahaar Fattal (Groen Links) en Hester Assen (PvdA) over Femicide, cijfers schokkend hoog. Hoe verkleinen we de risico's? De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vooraf: In onze op 10 juni jl. verzonden raadsbrief lichten we uitgebreid toe over wat we in Utrecht inzetten ter preventie van femicide. Bij een aantal antwoorden verwijzen we voor meer toelichting naar de raadsbrief.

Vraag 1
Naast daadwerkelijke femicide registreerde het OM ook 49 pogingen daartoe. Is er zicht op het aantal pogingen dat in Utrecht heeft plaatsgevonden? Zo ja, bij hoeveel van deze pogingen was er al zicht op slachtoffer en dader?
Vraag 2
Eerder al (op 3 oktober 2024) is er mondeling gevraagd om cijfers door student en starter. Deze cijfers waren toen niet beschikbaar. Kunnen, nu ook het OM er actief mee bezig is, de juiste cijfers alsnog worden onderzocht en doorgegeven aan de raad?
Antwoord 1 en 2
Het Openbaar Ministerie beschikt sinds 2024 over de landelijke cijfers femicide. Wij hebben gevraagd of er ook lokale cijfers beschikbaar zijn. Doordat zij landelijk georganiseerd zijn, hebben zij deze cijfers echter niet beschikbaar per gemeente of regio.

Vraag 3
In het artikel staat dat een ander belangrijk, potentieel gevaarlijk, moment is als een relatie verbroken wordt. "Omdat dat meestal een trigger is of kan zijn voor iemand die verlies ervaart om tot ernstig geweld over te gaan." Een contact- of huisverbod dat genegeerd wordt, is ook zo'n duidelijke 'rode vlag'. Hoe vaak worden huis- en contactverboden in Utrecht opgelegd naar aanleiding van huiselijk geweld? Hoe vaak worden deze contactverboden genegeerd?
***Antwoord* 3**

De burgemeester kan in het kader van huiselijk geweld niet enkel een contactverbod opleggen, wel een tijdelijk huisverbod. Het tijdelijk huisverbod omvat een contact- en locatieverbod. Doel van het tijdelijk huisverbod is om slachtoffers van huiselijk geweld per direct bescherming te bieden, (verdere) escalatie te voorkomen en alle betrokkenen toe te leiden naar passende hulp. In 2023 is in Utrecht 37 keer een tijdelijk huisverbod opgelegd, in 2024 36 keer en tot en met april 2025 9 keer. Het overtreden van een huisverbod wordt niet apart geregistreerd. Als het huisverbod wordt overtreden zetten politie, Veilig Thuis, gemeente en de betrokken zorgpartij passende maatregelen in, variërend van een extra (stop)gesprek tot aanhouding.

Vraag 4
Ook stalking is een signaal dat een pleger van huiselijk geweld of intieme terreur escaleert. Hoe veel meldingen van stalking zijn er in Utrecht? Wat gebeurt er om stalking tegen te gaan?
Antwoord 4
Naar aanleiding van aangifte van stalking of ambtshalve vervolging zijn er in 2024 in Utrecht 79 misdrijven stalking geregistreerd door politie. Wij zetten verschillende interventies in om stalking tegen te gaan. Bij beginnende of niet-geëscaleerde stalking kan de politie een stopgesprek voeren met de stalker. Dit gesprek, vaak uitgevoerd door de wijkagent, heeft als doel de stalker te confronteren met zijn gedrag en te laten stoppen. Uit ervaring blijkt dat veel stalkers na zo'n gesprek stoppen. Slachtoffers kunnen aangifte doen bij de politie. Op basis hiervan kunnen maatregelen zoals een contact- of straatverbod worden opgelegd. Bij ernstige bedreigingen kan ook een elektronisch alarmsysteem worden ingezet, het AWARE-systeem, waarmee met één druk op de knop verbinding wordt gemaakt met de meldkamer van de politie. De Buurtteams zijn het eerste aanspreek punt voor inwoners en betrekt Veilig Thuis als dat nodig is. Bij zeer ernstige situaties waar een domein overstijgende samenwerking nodig is, kan worden opgeschaald naar het Zorg- en Veiligheidshuis. Als er sprake is van acute onveiligheid wordt meteen contact gelegd met Moviera, de Utrechtse vrouwenopvang, om per direct te zorgen voor een veilige plek.

Vraag 5
Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat vrouwen die tijdens hun relatie worden gewurgd door hun (ex-)partner, zeven keer meer kans lopen om de relatie(breuk) uiteindelijk niet te overleven. Is er zicht op hoe veel dit voorkomt?
***Antwoord* 5**
Niet-fatale verwurging wordt alleen geregistreerd binnen het Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld. Met dit instrument kan de politie beoordelen of bij een situatie van (mogelijk) huiselijk geweld een huisverbod moet worden opgelegd. In 2023 is zeven keer sprake geweest van niet-fatale verwurging, in 2024 acht keer en in 2025 tot en met april twee keer.

Vraag 6
Kan op basis van bovenstaand gegevens een risico indicatie gemaakt worden? Hoeveel vrouwen lopen, in Utrecht, het risico op femicide?
***Antwoord* 6**
Het is moeilijk om exact aan te geven hoeveel vrouwen risico lopen op femicide. Niet alle dreigsignalen zijn direct zichtbaar. Veel gevallen van (dreigend) geweld blijven in eerste instantie onder de radar. Bovendien kunnen veel signalen wijzen op een verhoogd risico op femicide, maar mondt slechts een klein aantal gevallen daadwerkelijk uit in moord. Dat maakt het lastig om nauwkeurig te voorspellen wie gevaar loopt en is het moeilijk het risico in cijfers te vatten. In samenwerking met partners in de stad zetten we veel in om die signalen wel vroegtijdig in beeld te krijgen en daarmee vroeg in te grijpen. In de eerdergenoemde raadsbrief lichten we toe hoe we dat doen.

Vraag 7
Ondanks dat femicide zeer voorspelbaar is, zijn de rode vlaggen die aangeven dat een relatie gevaarlijk wordt bij zowel instanties, slachtoffers zelf als het grotere publiek vaak niet bekend. Het op tijd ingrijpen bij (relatief) kleine signalen kan groot leed voorkomen. Kan de gemeente een campagne starten om het bewustzijn van, en hoe te handelen bij, deze signalen te vergroten?
Antwoord 7
We werken samen met G4, VWS, VNG en landelijke vereniging Veilig Thuis aan een campagne ter preventie van femicide. Deze campagne is gericht op het herkennen van signalen en patronen (zoals intieme terreur en stalking) die kunnen wijzen op dreigend fataal geweld. Deze campagne wordt in 2025 breed ingezet.

Vraag 8
Bij zaken van huiselijk geweld en intieme terreur wordt de verantwoordelijkheid voor veiligheid voor geweld vaak (onbewust) bij het slachtoffer gelegd. Zij zijn degene die zichzelf moeten informeren, de relatie moeten stoppen en aangifte moeten doen. Wat doet de gemeente (met haar partners) om actief plegers te weerhouden van geweld tegen (ex)partners, intieme terreur en (uiteindelijk) femicide.
***Antwoord* 8**
Vanuit de gemeente hebben we een persoonsgerichte aanpak (zowel lokaal als in het Zorg- en Veiligheidshuis) op plegers van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast zetten we vanuit het tijdelijk huisverbod ook in op plegers (zie antwoord vraag 3). Moviera heeft een aanbod gericht op de plegers. Hiermee helpen ze plegers destructieve patronen te doorbreken en agressie te reguleren.

Vraag 9
Worden instanties als het buurt-team, veilig thuis, huisarts en jeugdbescherming actief geschoold op intieme terreur, femicide en de rode vlaggen? Weten zij hoe ze daders en slachtoffers kunnen herkennen en hoe ze ingrijpen? Zo ja, welke instrumenten gebruiken ze daarvoor? Zo nee, kunnen ook zij actief geschoold worden op de rode vlaggen voor femicide en hoe hierop te reageren?
Antwoord 9
Alle professionals binnen het Buurtteam zijn of worden getraind op het gebied van signaleren en het bieden van ondersteuning in huishoudens waar huiselijk geweld speelt. Binnen alle teams zijn experts aanwezig op het gebied van huiselijk geweld. Zij betrekken aanvullende hulp waar dat nodig is. Huisartsen vallen onder de wet verplichte meldcode. Zij hebben de verantwoordelijkheid om signalen van huiselijk geweld (met daarbij ook signalen van femicide) te signaleren en de stappen van de meldcode te volgen bij deze signalen. De vereniging van landelijke huisartsen biedt nascholing aan voor huisartsen(praktijken) en huisartsen kunnen altijd advies vragen aan Veilig Thuis. Binnen de Jeugdbescherming wordt in het kader van het Toekomstscenario gewerkt aan een meer gezinsgerichte benadering (0-100), gericht op de veiligheid van alle leden van het gezin of huishouden. Veilig Thuis is het kenniscentrum op het gebied van huiselijk geweld en gendergerelateerd geweld. Iedereen met vragen of zorgen daarover kan terecht bij Veilig Thuis voor advies en/ of het doen van een melding. Veilig Thuis heeft specialistische kennis op het gebied van verschillende vormen van partnergeweld (waaronder intieme terreur), kindermishandeling, eergerelateerd geweld en stalking. Ook heeft de organisatie veel kennis van de patronen en rode vlaggen die mogelijk kunnen lijden tot femicide. Veilig Thuis ondersteunt campagnes en initiatieven.Om de kennis over (vroege)signalen van femicide beter te borgen binnen de verschillende betrokken organisaties worden er in 2025 netwerkbijeenkomsten georganiseerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester

Schriftelijke vragen: Femicide, cijfers schokkend en hoog. Hoe verkleinen we de risico’s?

15-05-2025
De landelijk officier huiselijk geweld en zeden presenteerde op 12 mei namens het OM de femicide cijfers in Nederland. Het Openbaar Ministerie is geschrokken van het hoge aantal femicide-zaken in ons land. Voor het eerst registreerden zij de misdrijven waarbij vrouwen het slachtoffer waren van ernstig of dodelijk partnergeweld. "Het gebeurt veel, het gebeurt overal." Openbaar Ministerie noemt aantal femicide-za... | EenVandaag
Al meerdere malen vroeg de gemeenteraad aandacht voor femicide. Nog geen maand geleden kwam een jonge vrouw in Ijsselstijn om het leven door femicide. Politie gaat uit van femicide in IJsselstein, buurt geschokt na doodsteken vrouw (25) door ex - RTV Utrecht.
Zoals de landelijk officier ook aangeeft is femicide een van de meest voorspelbare vormen van moord. Aan elke van deze moorden gaat een duidelijk patroon vooraf. Ondanks dat deze kennis bij het OM aanwezig is, lijkt het erop dat signalen vaak gemist worden. “Er zullen altijd zaken zijn die voor de omgeving totaal uit de lucht komen vallen. Maar," zegt Van Schoonderwoerd den Bezemer, "ik durf te beweren dat er in het gros van de zaken wél signalen opgepikt hadden kunnen worden door omstanders en door politie en justitie, als we het weten."

Vragen:

1. Naast daadwerkelijke femicide registreerde het OM ook 49 pogingen daartoe. Is er zicht op het aantal pogingen dat in Utrecht heeft plaatsgevonden? Zo ja, bij hoeveel van deze pogingen was er al zicht op slachtoffer en dader?
2. Eerder al (op 3 oktober 2024) is er mondeling gevraagd om cijfers door student en starter. Deze cijfers waren toen niet beschikbaar. Kunnen, nu ook het OM er actief mee bezig is, de juiste cijfers alsnog worden onderzocht en doorgegeven aan de raad?
3. In het artikel staat dat een ander belangrijk, potentieel gevaarlijk, moment is als een relatie verbroken wordt. "Omdat dat meestal een trigger is of kan zijn voor iemand die verlies ervaart om tot ernstig geweld over te gaan." Een contact- of huisverbod dat genegeerd wordt, is ook zo'n duidelijke 'rode vlag'. Hoe vaak worden huis en contactverboden in Utrecht opgelegd naar aanleiding van huiselijk geweld? Hoe vaak worden deze contactverboden genegeerd?
4. Ook stalking is een signaal dat een pleger van huiselijk geweld of intieme terreur escaleert. Hoe veel meldingen van stalking zijn er in Utrecht? Wat gebeurt er om stalking tegen te gaan?
5. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat vrouwen die tijdens hun relatie worden gewurgd door hun (ex-)partner, zeven keer meer kans lopen om de relatie(breuk) uiteindelijk niet te overleven. Is er zicht op hoe veel dit voorkomt?

6. Kan op basis van bovenstaand gegevens een risico indicatie gemaakt worden? Hoeveel vrouwen lopen, in Utrecht, het risico op femicide?
7. Ondanks dat femicide zeer voorspelbaar is zijn de rode vlaggen die aangeven dat een relatie gevaarlijk wordt bij zowel instanties, slachtoffers zelf als het grotere publiek vaak niet bekend. Het op tijd ingrijpen bij (relatief) kleine signalen kan groot leed voorkomen. Kan de gemeente een campagne starten om het bewustzijn van, en hoe te handelen bij, deze signalen te vergroten?
8. Bij zaken van huiselijk geweld en intieme terreur wordt de verantwoordelijkheid voor veiligheid voor geweld vaak (onbewust) bij het slachtoffer gelegd. Zij zijn degene die zichzelf moeten informeren, de relatie moeten stoppen en aangifte moeten doen. Wat doet de gemeente (met haar partners) om actief plegers te weerhouden van geweld tegen (ex)partners, intieme terreur en (uiteindelijk) femicide.
9. Worden instanties als het buurt-team, veilig thuis, huisarts en jeugdbescherming actief geschoold op intieme terreur, femicide en de rode vlaggen? Weten zij hoe ze daders en slachtoffers kunnen herkennen en hoe ze ingrijpen? Zo ja, welke instrumenten gebruiken ze daarvoor? Zo nee, kunnen ook zij actief geschoold worden op de rode vlaggen voor femicide en hoe hierop te reageren?

Gesteld door:

- Claire Derckx – Stadsbelang Utrecht
- Tess Meerding – VVD
- Ruud Maas - Volt
- Sjaak van Bemmel, Maarten van Heuven – Partij voor de Dieren
- Mahaar Fattal – Groen Links
- Hester Assen - PvdA